

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący – Sędzia SO Danuta Pacześniowska (spr.)

Sędziowie SO Magdalena Balion - Hajduk

SO Lucyna Morys - Magiera

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 20 września 2016 r.

sprawy z powództwa T. K.

przeciwko R. K.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanej

na postanowienie Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 7 stycznia 2016r., sygn. akt I C 1410/13

postanawia:

1. **oddalić zażalenie,**

2. **zasądzić od pozwanej na rzecz powoda 600 (sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

SSO Lucyna Morys SSO Danuta Pacześniowska SSO Magdalena Balion

- Magiera - Hajduk

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Gliwicach, w oparciu o treść art. 370 kpc, odrzucił apelację pozwanej od wyroku tam. sądu z 28 kwietnia 2015r. w sprawie sygn. I C 1410/13. W uzasadnieniu Sąd wskazał, że pozwana reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła apelację razem z wnioskiem o zwolnienie jej od kosztów sądowych. Postanowieniem z 29 czerwca 2015r. Sąd Rejonowy oddalił wniosek. Orzeczenie to zaskarżyła pozwana. Sąd Okręgowy w Gliwicach postanowieniem z 10 listopada 2015r. oddalił jej zażalenie jako bezzasadne. Odpis postanowienia został doręczony pełnomocnikowi pozwanej 15 grudnia 2015r. Powołując się na treść art. 112 ust. 2 i 3 ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016r. poz. 623 j.t.) Sąd Rejonowy uznał, że doręczenie adwokatowi orzeczenia sądu odmawiającego zwolnienia od obowiązku uiszczenia opłaty jest zdarzeniem aktualizującym po jego stronie obowiązek w zakresie samodzielnego obliczenia i uiszczenia należnej opłaty. Pełnomocnik należnej opłaty od apelacji nie uiścił, co obligowało Sąd do jej odrzucenia.

Zażalenie na to postanowienie wniosła osobiście pozwana wnosząc o jego uchylenie. Zarzuciła, że odrzucając apelację Sąd pozbawił ją prawa do rozpatrzenia sprawy, w sytuacji gdy nie była w stanie uiścić w przepisany terminie opłaty sądowej od apelacji z uwagi na brak środków finansowych.

W odpowiedzi na zażalenie powód, wskazując na trafność rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji, domagał się jego oddalenia oraz zasądzenia od pozwanej na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i prawnych. Równocześnie zarzuty podniesione przez skarżącą w zażaleniu należało uznać za chybione.

Zgodnie z art. 112 ust. 2 i 3 ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony przed upływem terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma, na podstawie art. 130 kpc. Przepisu ten nie znajduje zastosowania, jeśli pismo podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia, zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. W takim przypadku tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia. W sytuacji, gdy o zwolnieniu od kosztów sądowych orzekał sąd pierwszej instancji, a strona wniosła zażalenie w przepisany termin, termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia oddalającego zażalenie, a jeżeli postanowienie sądu drugiej instancji zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia.

W niniejszej sprawie apelacja wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych została sporządzona i podpisana przez profesjonalnego pełnomocnika pozwanej. Postanowieniem z 10 listopada 2015r. Sąd drugiej instancji oddalił zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego z 29 czerwca 2015r. oddalające wniosek pozwanej o zwolnienie od kosztów. Postanowienie to zostało doręczone pełnomocnikowi pozwanej 15 grudnia 2015r. Tym samym, zgodnie z treścią art. 112 ust. 3 ustawy, od tego dnia rozpoczął bieg termin do wniesienia opłaty od apelacji, który bezskutecznie upłynął w dniu 22 grudnia 2015r.

W rozpoznawanej sprawie kluczowe znaczenie ma treść przepisu 112 ust. 2 i 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że pogląd, zgodnie z którym nieopłacenie środka zaskarżenia złożonego przez profesjonalnego pełnomocnika uruchamia tryb postępowania naprawczego przewidziany w art. 130 § 1 kpc, nie jest aktualny w sytuacji, w której możliwość zastosowania tej regulacji została wprost wykluczona w ustawie (postanowienia Sądu Najwyższego z 11 lutego 2016r. II PZ 19/15, LEX nr 2019539 oraz z 27 stycznia 2016r. II CZ 92/15, LEX nr 2016025). Takim przepisem jest między innymi art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Wyznacza on bowiem termin do uiszczenia opłaty, a jednocześnie wyłącza obowiązek wzywania profesjonalnego pełnomocnika przez Sąd do realizacji tego obowiązku. Oznacza to, że fachowy pełnomocnik powinien sam obliczyć i uiścić opłatę w terminie. Konsekwencją niewniesienia prawidłowej opłaty od apelacji w ciągu tygodnia od otrzymania odpisu postanowienia o negatywnym załatwieniu wniosku w sprawie zwolnienia od kosztów związanych z jej wniesieniem, jest jej odrzucenie jako nieopłaconej, a sankcja taka wynika z art. 370 kpc. W orzecznictwie podkreślono także, że przyjęta powyżej wykładnia nie narusza art. 45 Konstytucji, ani art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności przez pozbawienie możliwości sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy, ponieważ wprowadzony obowiązek nie jest dla profesjonalisty skomplikowany (postanowienia Sądu Najwyższego z 25 lutego 2015r., II UZ 77/14; z 21 marca 2014r., sygn. akt IV CZ 2/14, LEX nr 1444627 i z 4 lipca 2014r., sygn. akt II CZ 25/14, LEX nr 1489235).

Uwzględniając powyższe słusznie Sąd Rejonowy uznał, że pełnomocnik pozwanej nie dochował terminu do wniesienia opłaty od apelacji, co obligowało Sąd do odrzucenia środka odwoławczego, bowiem przepis art.112 ust. 3 ustawy o kosztach sądowych ma zastosowanie do środków odwoławczych i zaskarżenia, z tą modyfikacją w stosunku do innych pism, że skutkiem niedopełnienia czynności nie jest zwrot, lecz odrzucenie środka zaskarżenia (postanowienie Sądu Najwyższego z 15 stycznia 2015r., IV Cz 78/14).

Nie zasługiwał na uwzględnienie także zarzut skarżącej, że odrzucenie apelacji z powodu jej nieopłacenia pozbawił ją prawa do rozpoznania sprawy. Podkreślić należy, że sam wymóg uiszczenia kosztów sądowych w sprawach cywilnych nie może być uznany per se za ograniczenie prawa dostępu do sądu (wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: z 19 czerwca 2001 r. w sprawie nr 28249/95 K. v. Polska, § 60 i z 26 lipca 2005 r. w sprawie nr 39199/98 (...) v.P., § 64, hudoc.echr.coe.int). Przy odpowiedzi na pytanie, czy obowiązek uiszczenia wpisu sądowego w sprawie cywilnej istniejący w prawie polskim jako taki narusza art. 6 ust. 1 konwencji, Trybunał nie wykluczył, że interesy rzetelnego wymiaru sprawiedliwości mogą usprawiedliwiać nałożenie restrykcji finansowych na dostęp jednostki do sądu. Na podstawie art. 6 ust. 1 obowiązek zapewnienia skutecznego prawa dostępu do sądu to nie tylko brak ingerencji, ale też wymóg, aby państwo podejmowało różne inne działania. Nie oznacza to jednak, że wprowadza on niczym nieograniczone prawo do bezpłatnej pomocy prawnej w sprawach cywilnych albo do bezpłatnego postępowania cywilnego. Wymogu uiszczenia wpisu w sądach cywilnych nie można więc uznać za ograniczenie prawa dostępu do sądu, które byłoby niezgodne z samej swojej istoty z art. 6 ust. 1 konwencji.

Reasumując, z uwagi na powyższe, na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc, orzeczono jak w sentencji. O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na mocy art. 98 § 1 kpc w zw. w zw. z art. 108 § 1 kpc i przy zastosowaniu w zw. z § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013r. poz. 490 j.t.).

SSO Lucyna Morys SSO Danuta Pacześniowska SSO Magdalena Balion

- Magiera - Hajduk